

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

RAPPORT UV ÖST 2005:23

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING

3G torn i Uljeberg

Arkeologisk förundersökning inför planerat 3G torn i Uljeberg 8:2, Viby socken, Mjölby kommun, Östergötland.

Dnr: 422-1540-2005

Ylva Granath

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se

Text och grafik Ylva Granath

Utskrift UV Öst, Linköping, 2005

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3

© 2005 Riksantikvarieämbetet

Rapport UV Öst 2005:23

ISSN 1404-0875

Innehåll

Topografi och fornlämningsmiljö 5

Syfte och metod 5

Genomförande och resultat 5

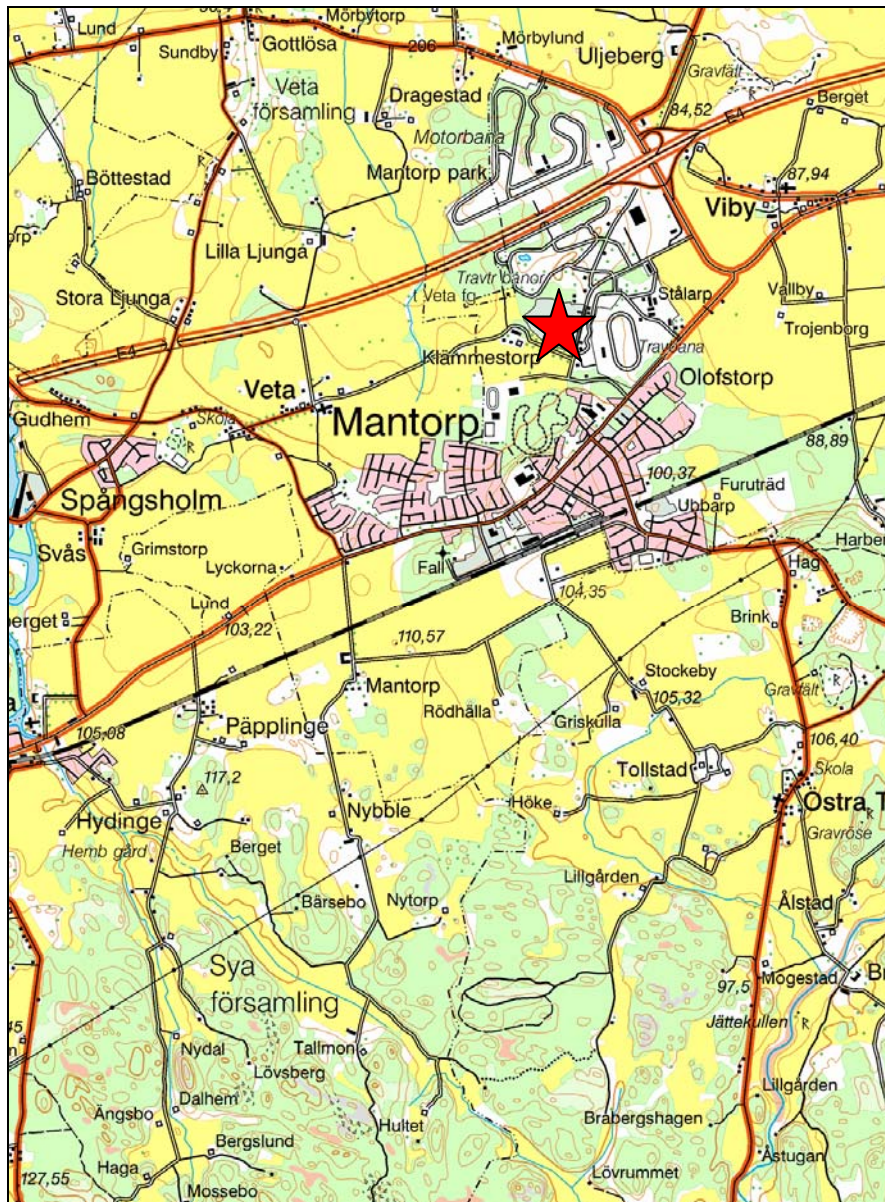
Åtgärdsförslag 6

Referenser 8

Administrativa uppgifter 8

Bilagor 9

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar 9

Figur 1. Utsnitt ur den digitala Gröna kartan med undersökningsområdet markerat.

3G torn i Uljeberg

Riksantikvarieämbetet UV Öst har den 11 maj 2005 genomfört en arkeologisk förundersökning inför ett planerat 3G torn och anslutande väg på fastigheten Uljeberg 8:2 i Viby socken, Mjölby kommun, Östergötlands län. 3G tornet skulle uppföras inom fornlämningsområdet tillhörande ett gravfält, på en plats som även är ett lämpligt förhistoriskt boplatssläge. Vid sökschaktning påträffades inga fynd eller anläggningar. Ansvarig för undersökningen var Ylva Granath, som även har sammanställt rapporten. UV Öst föreslår att inga ytterligare antikvariska åtgärder behövs. Ansökan om tillstånd till exploatering ställs till Länsstyrelsen i Östergötlands län som fattar beslut i ärendet och avgör vilka eventuella fortsatta arkeologiska insatser som behövs.

Topografi och fornlämningsmiljö

3G tornet och vägen som planeras ligger inom fornlämningsområdet tillhörande gravfältet RAÄ 25 (se fig. 1 & 2). Gravfältet är beläget på en låg moränrygg och består av ett 150 x 25 meter stort område med ca 10 stensättningar och dateras troligtvis till äldre järnålder (år 500 f.Kr.-500 e.Kr.). Sannolikt består gravfältet av fler gravar än de inom den idag fastställda begränsningen, som inte är synliga över mark. Eventuella icke synliga gravar kunde därmed beröra exploateringsytan. Vid tidigare arkeologisk undersökning i närheten av gravfältet RAÄ 25 har ytterligare gravar och gravlika lämningar framkommit (Elfstrand och Stålbom 1990).

Läget för exploateringen är även ett topografiskt lämpligt läge för andra förhistoriska lämningar, tex boplatser. Trots att det omkringliggande området upptas av bl a motorväg, köpcentrum, motorbana, industribyggnader mm finns ett antal synliga fornlämningar kvar i landskapet (se fig. 2). Eventuellt kunde bebyggelseämningar från senare tid beröras av exploateringen. I området har det tidigare funnits en gård vid namn Lund, som redan under 1700-talet anges ha uppgått i fastigheten Uljeberg. Gränserna för Lund och dess bebyggelse har inte återfunnits, men kan möjligtvis beröras av exploateringen (muntl. Elfstrand, B).

Området är beläget på en höjdräckning strax nordväst om köpcentret Mobilia i Mantorp. Höjden är omgiven av träningsslingor till travbanan. Norr om exploateringsytan finns resterna efter äldre bebyggelse i form av syrenbuskar och äppel- och körsbärsträd. Vid platsen för den idag borttagna bebyggelsen syns det tydligt att höjden är utformad av människohand, i form av en plåtå. På höjdräckningen finns i ytan spår av gropar och upplagda massor.

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att avgöra om fornlämningsområdet till RAÄ 25 sträckte sig in i exploateringsområdet. Förundersökningen skulle även ta reda på om det fanns andra lagskyddade fornlämningar som inte syns ovan mark inom exploateringsområdet, tex boplatser eller bebyggelseämningar. Om någon fornlämning påträffades skulle arbetet avbrytas och om möjligt flytta tornet till en fornlämningsfri yta.

Arbetet skedde genom sökschaktning med grävmaskin inom det område som berörs av exploateringen. Schakten mättes in med D-GPS och registrerades i RAÄ/UVs digitala informationssystem Intrasis.

Genomförande och resultat

Sammanlagt togs fyra sökschakt upp inom området för det planerade tornet och den anslutande vägen. De var alla tomma på anläggningar, fynd och kulturlager. Anledningen till detta var att det visade sig att hela exploateringsytan bestod av påförda schaktmassor. Inte i

något schakt påträffades den naturliga markytan, trots att tex schakt 202 grävdes till ca 3 meters djup. För utförligare schaktbeskrivningar, se bilaga 1 och figur 3.

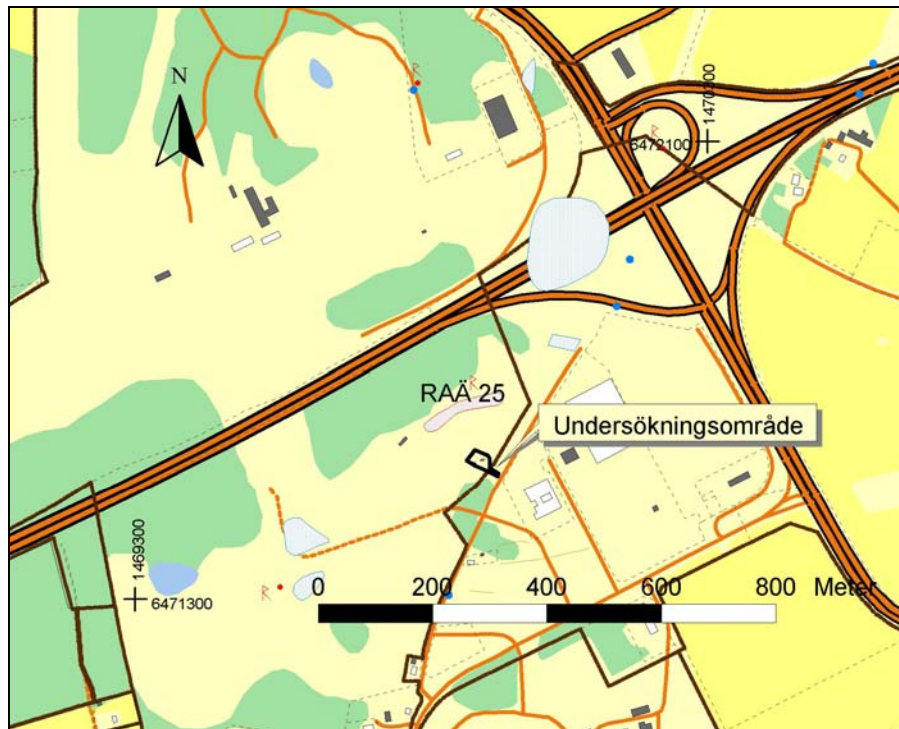
I området fanns några äldre träd (ca 50-60 år). Deras rötter syntes inte utan de var omgivna av schaktmassor. Troligtvis är höjden till stor del uppbyggd av schaktmassor från byggandet av motorvägen, eftersom träden är äldre än vägbygget.

Åtgärdsförslag

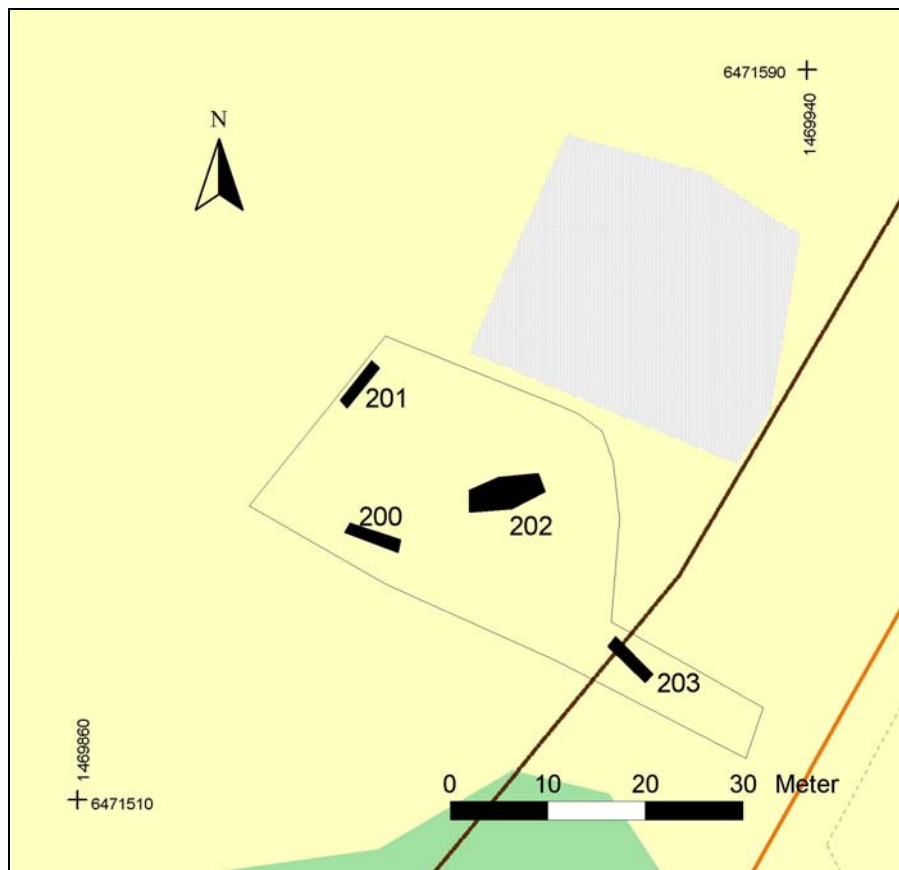
Vid förundersökningen påträffades inga lämningar som visar på att gravfältet RAÅ 25 har sträckt sig in i exploateringsytan. Det framkom inte heller några anläggningar som visar på en förhistorisk eller historisk bosättning. RAÅ UV Öst föreslår att inga ytterligare arkeologiska åtgärder är nödvändiga. Ansökan om tillstånd till exploatering ställs till Länsstyrelsen i Östergötlands län som fattar beslut i ärendet och avgör vilka eventuella fortsatta arkeologiska insatser som behövs.

Linköping i Maj 2005-05-12

Ylva Granath

Figur 2. Utsnitt ur den digitala fastighetskartan (8F 4d Veta) med undersökningsområdet och RAÄ 25 markerat.

Figur 3. Plan över de inmätta schakten. Skrafferat område visar läget för bebyggelseutbyggnaden.

Referenser

Elfstrand, B. & Stålbom U., 1990. Fornlämning 25 Uljeberg 8:2, fornlämning 27, 28 och 42 Stora Källgården 12:17, Mjölby kommun, Viby socken, Östergötland, 1989. *Rapport UV Mitt*.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 422-1540-2005

Länsstyrelsens dnr och datum för beslutet: 431-4797-05, 2005-04-28

Projektnummer: 1520662

Undersökningstid: 11–12 maj 2005

Projektgrupp: Ylva Granath

Exploateringsyta: 1000 m²

Undersökt yta: 25 löpmetrar.

Läge: Ekonomiska kartan, blad 8F 4d Veta (085 43)

Koordinatsystem: RT 90 2,5 gon V

Koordinater för undersökningsytans mittpunkt: x- 6471536, y- 1469918

Fynd: inga fynd

Bilagor

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

Skopbredd 1,5 meter

Schakt 200

Längd 6 m.

Schaktet placerades på en svag förhöjning i sydväst. Grävdes till 1,50 m djup. Under torven fanns omrört material i form av tegel, asfalt, sten, grus och lera.

Schakt 201

Längd 5m.

Schaktet placerades på det högsta läget, intill några äldre träd. Grävdes till 1,10 m djup. Under torven fanns omrört material, mestadels grus och sten.

Schakt 202

Längd 8 m.

Schaktet placerades i en vid grop i marken, i hopp om att undergrunden skulle vara närmare. Grävdes till 3 m djup. Under torven fanns omrört material i form av sopor, jord, sten, lera och stora stenar. Mot botten kom flammig lera, som möjligtvis är undergrunden.

Schakt 203

Längd 6 m.

Grävdes i sträckningen till den planerade anslutande vägen. Grävdes till 0,50 m djup. Under torven fanns omrört material i form av jord, lera, sten och asfalt.